בא לו כהן גדול פרק שביעי יומא עא.

מסורת הש"ס

ג) [נעיל יט. ל. לא. זכמ"ר יט:]. ב) [נעיל לב.. ג) [נעיל מח:]. ד) [נעיל מ: סה.]. ה) [עיין כע"י ומתנא שיטי טפחאוס]. ו) [הרואה ירלה בספפוקים דמוקים זה מזה כי פרשת ושנות חיים כתיב במשלי ג' פסוק כ' ופרשת מלכים איתים מקרא כתיב שם מ' פסוק ד' ובכן מנוה לכוון דעת רש"י ועיי' מ"ש). ז) [נ"ל לנסקן]. ח) ד"ה נכנס וד"ה ולהטיב שיך למתניתין.

הגהות הב"ח

(א) נמ' רבא אמר אמר קרא ופשט. נ"כ אמר הוצאת כף ומתחה בנגדי לגן: (ב) רש"י ד"ה אף המשלה כו' ומאל השעיר עליו את כל עונותם ופלמי:

רבינו חננאל

אמר רב חסדא גמירי ה' טבילות וי' קידושין, ואי בסדרן, כלומר כמו שכתובה עבודת היום, לא תמצא אלא שלש טבילות, וזה פירושו. טבילה לתמיד של שחר שהוא קודם א) לעולה, ואחר כך כתיב כשבא ללבוש בגדי לבן (כתיב) בגדי קדש (הם) ורחץ במים את בשרו ולבשם, וכתוב מפורש הכל סדר עבודת היום. ובסוף עבודה כתוב ובא אהרן אל אהל מועד ופשט את בגדי הבד וגו', וכתיב בתריה ורחץ את בשרו במים במקום קדוש וגו', ויצא ועשה את עולתו וגו'. שלמו העבודות באלו שלש טבילות אלא היה עושה עבודת היום ומניח הכף והמחתה ויצא טובל ועושה אילו ואיל העם כו', ואחר כך טובל עוד ונכנס ומוציא המחתה ויוצא וטובל ומשליט. לפיכך אמר רב חסדא כל הפרשה נאמרה על הסדר אלא מובא אהרן אל אוהל מועד ואילך. כשבא המשלח אומר לכהן גדול מחיה חיים עשינו שליחותנו. בפומבדיתא כי הוו מיפטרי רבנן מהדדי אמרי הכי, מחיה חיים יתן לך חיים ארוכים טובים ומתוקנים, שנאמר כי ארך ימים ושנות חיים ושלום יוסיפו לך. ומה הן שנות חיים השנים המשתנין לו לאדם מרעה לטובה. אתהלך לפני ה' בארצות החיים, זה מקום שווקים. אליכם אישים אקרא, אילו תלמידי חכמים (שרושבים) [שדומין] כנשים ועושין גבורה כאנשים. והרוצה להביא יין על המזבח ישקה ת"ח שנקראו אישים. ואם ראה שהתורה פוסקת מזרעו, ישא בת תלמיד חכם, שנאמר אם יזקין בארץ שרשו וגו' מריח מים יפרח.

תורה אור

1. וְרָחַץ בַּשָּׂרוֹ בַּמַּיִם בַּמָּקוֹם קָדוֹשׁ וּלְבַשׁ אֶת בְּגָדָיו וְיָצָא וְעָשָׂה אֶת עֹלָתוֹ וְאֶת עֹלַת הָעָם וְכִפֶּר בַּעֲדוֹ וּבְעַד הָעָם:
ויקרא טז כד
2. וּבָא אַהֲרֹן אֶל אֹהֶל מוֹעֵד וּפָשַׁט אֶת בַּדֵּי הַבַּד אֲשֶׁר לָבַשׁ בְּבֹאוֹ אֶל הַקֹּדֶשׁ וְהִנִּיחָם שָׁם:
ויקרא טז כג
3. וְאֶת חֵלֶב הַחַטָּאת יַקְטִיר הַמִּזְבֵּחָה:
ויקרא טז כה
4. וְאֶת פַּר הַחַטָּאת וְאֶת שְׂעִיר הַחַטָּאת אֲשֶׁר הוּבָא אֶת דָּמָם לְכַפֵּר בַּקֹּדֶשׁ יוֹצִיא אֶל מִחוּץ לַמַּחֲנֶה וְשָׂרְפוּ בָאֵשׁ אֶת עֹרֹתָם וְאֶת בְּשָׂרָם וְאֶת פִּרְשָׁם:
ויקרא טז כז
5. וְהַמְשַׁלֵּחַ אֶת הַשָּׂעִיר לַעֲזָאזֵל יְכַבֵּס בְּגָדָיו וְרָחַץ אֶת בְּשָׂרוֹ בַּמַּיִם וְאַחֲרֵי כֵן יָבוֹא אֶל הַמַّחֲנֶה:
ויקרא טז כו
6. וְהַשָּׂרֵף אֹתָם יְכַבֵּס בְּגָדָיו וְרָחַץ אֶת בְּשָׂרוֹ בַּמַּיִם וְאַחֲרֵי כֵן יָבוֹא אֶל הַמַّחֲנֶה:
ויקרא טז כח
7. וְהַשָּׂעִיר אֲשֶׁר עָלָה עָלָיו הַגּוֹרָל לַעֲזָאזֵל יַעֲמֹד חַי לִפְנֵי יְיָ לְכַפֵּר עָלָיו לְשַׁלֵּחַ אֹתוֹ לַעֲזָאזֵל הַמִּדְבָּרָה:
ויקרא טז י
8. אֶתְהַלֵּךְ לִפְנֵי יְיָ בְּאַרְצוֹת הַחַיִּים:
תהלים קטו ט
9. כִּי אֹרֶךְ יָמִים וְשָׁנוֹת חַיִּים וְשָׁלוֹם יוֹסִיפוּ לָךְ:
משלי ג ב
10. אֵלֵיכֶם אֲנָשִׁים אֶקְרָא וְקוֹלִי אֶל בְּנֵי אָדָם:
משלי ח ד
11. אִם יִזְקַן בָּאָרֶץ שָׁרְשׁוֹ וְכָעֵפֶר יָמוּת גִּזְעוֹ: מֵרִיחַ מַיִם יַפְרִחַ וְעָשָׂה קָצִיר כְּמוֹ נָטַע:
איוב יד ח-ט

מוסף רש"י

שכל הפרשה כולה נאמרה על הסדר. נאמרו המקרואות על סדר הסעודות המתחלפות, כסדרן כפרשה כן סדר עבודתם, חוץ מפסוק זה. שכתב הוצאת כף ומחתה עם עבודות הפנימיות ולא הפסיק בעודת היום ולא העם ניתחים ויהיה לו לכתוב בתחילה ויצא ועשה את עולתו וגו' ואח"כ וכא אהרן לאהל ופשט את בגדי הבד ואח"כ ופשט את בגדי הבד והניחם שם ואחר כך בשרו במים ולבש את בגדיו, שמוטה של כל השנה, ועשה המוספין ותמיד של בין הערבים (לעיל לב.) ויניחם זו היא אחר עשיית עולתו ועולת העם והקטרת אמורי פר ושעיר שנעשים בחוץ כנגדי זהב וטוחנו ומקדש ופוטנן וגוכם כנגד לגן ובא אל אהל מועד להוציא את הכף ואת המחתה שהקטיר בה הקטרת לפני ולפנים (ויקרא טז כא). מאי טעמא. לרוץ להפסיק לאילו ואיל העם בין עבודת היום להוצאת כף ומחתה (לעיל לב.). גמירי. הלכה למשה מסיני, חמש טבילות. מי ביום (שם) ועשירה קידושין. ידיו ורגליו מן הכיור (לעיל יט.). ואי אמרת בסדרן. של עבודות כתיב מקרא זה, לא משכחת לה אלא שלש טבילות. אחת לתמיד של שחר ואחת ביני ובין עבודת היום בולה עם הוצאת כף ומחתה, ואחת בין הוצאת כף ומחתה לאילו ואיל העם ומהם המוספין ותמיד של בין הערבים, לפיכך צריך להפסיק אילו ואיל העם בין עבודת היום להוצאת כף ומחתה והוצאתן תפסיק בין אילו ואיל העם לכנגדי זהב, עבודת היום בכנגדי לגן, אילו ואיל העם בכנגדי זהב על המזבח הפנימי, הוצאת כף ומחתה בכנגדי לגן ומוספין ותמיד של בין הערבים בכנגדי זהב (שם). יעמד חי. על כרחך לגמרא שאם מת אתה צריך להביא אחר, דאי לא למאי אחת, אם תאמר אלא יאמרו עד לאחר מתן דמים ליכתוב יעמד לפני ה' לכפר עליו, מי לחה לי, אלא שאם מת צריך להביא אחר (לעיל מ:). עד מתי יהא דקוק לעמוד חי. אלא יומת, עד שעת כפרה. הא אם מת קודם לכן אין כפרת הדם כלום (לעיל מה.) דכתיב לכפר עד שיכפר כדמו של חביבו (לעיל מ:).

שכל הפרשה כולה נאמרה על הסדר חוץ מפסוק זה מאי טעמא אמר רב חסדא גמירי [6]חמש טבילות ועשרה קידושין טובל כהן גדול ומקדש בו ביום ואי אמרת בסדרן כתיבי לא משכחת לה אלא שלש טבילות וששה קידושין מתקיף לה רבי זירא ודילמא מפסיק ליה בשעיר הנעשה בחוץ אמר אביי אמר קרא [1]ויצא ועשה את עולתו מיציאה ראשונה עביד אילו ואיל העם רבא אמר אמר קרא [2]ופשט [8] את בגדי הבד שאין ת"ל [3]אשר לבש כלום אדם פושט אלא מה שלובש אלא מה תלמוד לומר אשר לבש שלבש כבר מתקיף לה רבה בר רב שילא ואימא דמפסיק ליה בשעיר הנעשה בחוץ הכתיב ויצא ועשה וכל הפרשה כולה נאמרה על הסדר והא קראי כתיבי [3]ואת חלב החטאת יקטיר המזבחה והדר [4]ואת פר החטאת ואת שעיר החטאת ואילו אנן תנן [5]הרואה את כהן גדול כשהוא קורא אינו רואה פר ושעיר הנשרפין ואילו אמורי חטאת בתר הכי מקטיר להו אימא חוץ מפסוק זה ואילך ומאי חזית דמשבשת קראי שביש מתניתא אמר אביי אמר קרא [5]והמשלח [6]והשורף מה משלח דמעיקרא אף שורף דמעיקרא אדרבה מה שורף דהשתא אף משלח דהשתא והמשלח דמעיקרא משמע רבא אמר אמר קרא [7]יעמד חי [7]עד מתי יהא זקוק לעמוד חי עד שעת כפרה ואימתי שעת כפרה בשעת מתן דמים ותו לא אתי משלח מצאו בשוק לכהן גדול אומר לו אישי כ"ג עשינו שליחותך מצאו בביתו אומר לו מחיה חיים עשינו שליחותו אמר [9]רבה כי מיפטרי רבנן מהדדי בפומבדיתא אמרי הכי מחיה חיים יתן לך חיים ארוכים וטובים ומתוקנין [8]אתהלך לפני ה' בארצות החיים אמר רב יהודה זה מקום שווקים [9]כי אורך ימים ושנות חיים ושלום יוסיפו לך וכי יש שנים של חיים ויש שנים שאינן שנים של חיים אמר רבי אלעזר אלו שנותיו של אדם המתהפכות עליו מרעה לטובה [10]אליכם אישים אקרא אמר רבי ברכיה אלו תלמידי חכמים שדומין לנשים ועושין גבורה כאנשים ואמר רבי ברכיה הרוצה לנסך יין על גבי המזבח ימלא גרונם של תלמידי חכמים יין שנאמר אליכם אישים אקרא ואמר רבי ברכיה אם רואה אדם שתורה פוסקת מזרעו ישא בת תלמיד חכם שנאמר [11]אם יזקין בארץ שרשו ובעפר ימות גזעו מריח

[8]נכנס להקטיר קטורת של בין הערבים ולהטיב את הנרות. תימה הוא דלא קתני תמיד של בין הערבים ושמא יש לומר משום דכבר תנא ליה ברישא במילתיה דר"ש: ולהטיב את הנרות. הא דלא תנא להדליק את הנרות שהיתה בין הערבים אבל הטבה בלבדה הואי ר"ל דדילמא בימי שמעון הצדיק נמנית משנה זו וכן מתניתין דתמיד (דף לב.) דתנן מי שזכה בדישון המזבח נכנס ומצא שתי גרות מזרחיות דולקות מדשן את האפר ומניח את אלו זה היה כמו כן בימי שמעון הצדיק מצאן שכבו פי' משמת שמעון הצדיק מדשנו כו' ואם כן בימי שמעון הצדיק היו דולקין אותן שתי גרות מזרחיות עד הערב והיה צריך להטיב אותם ברישא ואחר כך היה עושה הקטרת ולהכי נקט ולהטיב את הנרות ולא קתני להדליק משום דהטבה היתה קודם לכל הקטרת: לא משכחת לה אלא ג' טבילות. לעיל פ' אמר להם הממונה (דף לב. ד"ה ואי) פירשתי: ואימתא

שכל הפרשה כולה נאמרה על הסדר. הכל לפי הסדר כתיבי וכן הסדר שמוציאין בגדיה לאותה ואין עבודה מילוה של בגדי זהב מפסקת בין עבודת היום להוצאת כף ומחתה לא משכחת לה וכו' כבר פרשתיה בפרק אמר להם הממונה (לעיל דף לב.): כשעיר הנעשה בחוץ. כדכתיב (במדבר טו) מלבד חטאת הכפורים והוא אינו כתוב כאן אבל אילו ואיל העם דווקא כתבינהו קרא אחר הוצאת כף ומחתה ולא אילטריך לן לשנס סדרא דקראי: אמר קרא ויצא ועשה וגו'. חזו יציאה ראשונה הממוזה בפרשה הילכך על כרחך מקמי הוצאת כף ומחתה עביד להו בהפסקה שביניהם לעבודת היום: אשר לבש בכר. אלמא זו היא פשיטה שיש שמע מינה יש הפסקת מילוף בגדים בין עבודת היום להוצאת כף ומחתה. ורבא לא אתקפתיה דרבי זירא קאי אלא לפרושי טעמא דמתניתא דמשבשא קראי: ה"ג קראי כתיבי וכו'. ולא גרס מרי: אינו רואה פר ושעיר הנשרפים. אלמא שריפתן בעוד שכהן גדול לבוש בגדי בוץ היא: ואילו אימורי חטאת. לדברי הכל [ע.] בתר הכי עביד להו (כשטובל) בטבילה שלישית עם אילו ואיל העם: אימא חוץ מפסוק זה ואילך. לא נכתבה על הסדר: שביש מתניתא. ואימא שריפת הפר והשעיר אחר עבילה שלישית: אמר קרא והמשלח את השעיר וגו'. וכאותו לשון עצמו נאמר והשורף אותם דמשמעי בשריפת הפר ושעיר ושייכן כתובין אחר ואת חלב החטאת ועל כרחך שילוח השעיר מקמי הקטרת אימורים הוה כדכתיב ושלח את השעיר במדבר והדר ואת חלב החטאת על כרחך והמשלח דכתיב בתריה כאדם שהפסיק הענין שהיה מדבר כו ומחזר ומסיימו ואומר ואותו שילוח שאמרתי לך למעלה המשלחו מטמא בגדיו וכאותו לשון עצמו נאמר והשורף: מה והמשלח. אף על פי שנכתב אחר אימורי חטאת דמעיקרא הוא אף והשורף אף על פי שנכתב אחריהן מעיקרא הוא: אדרבה מה שורף דהשתא. שהרי גווי עיקר שריפתן אחר אימורי חטאת נאמר בדכתיב ואת חלב החטאת וגו' והדר ואת פר החטאת יוציא ושרפו: אף המשלח דהשתא. דווקא כתב אחר אימורין ושילוח שעיר האמור למעלה מהם הכי קאמר ונשא השעיר עליו את [2] עוונותם ושלחו המדברה כשיגיע זמן שילוחו: והמשלח מעיקרא משמע. כאדם שחוזר לענין שהפסיק בו וכמו שפירשתי ושילוח שעיר במקומו נכתב מדלא הדר וכתב אחר אימורין ושלח השעיר והמשלחו יכתב בגדיו: רבא אמר. לא מצית לאמרת דשילוח שעיר לא במקומו נאמר דהא לא הזקיקו לעמוד שם אלא עד שעת כפרה והיא עבודת היום דמתן דמים: אמי משלח. ליום המחרת: מצאו בשוק. מכבדו לפני הבריות ואומר לו אישי כהן גדול וכו': מחייה חיים. הוא הקדוש ברוך הוא עשינו שליחותו: מפטרי מהדדי. שאדם מוצא לקנות מזונותיו ולפי שהיה דוד מטלטל נע ונד היה מתפלל על הדבר: שמתהפכות עליו. מי שהיה עני בילדותו ונעשה עשיר לעת זקנותו דומה לו כאילו עכשיו נעשה מי מתון מיתה: אליכם אישים אקרא. [1] בלשון פרשת ושנות חיים הוא לכי נקט ליה: שדומין לנשים. עונותיו ותשוקי כח: אישים. לשון אשה מדלא כתיב אנשים: [1] (שנשף) יין וכו'. אישים לשון קרבן אשה: מריח

תוס' ישנים

ואומר רבינו תם שסובר שהיו עם תמיד של שחר ממש כר"ש וכבר הזכיר זה שמחב מביכיו יניחו את תמיד השחר קרלו וקיבל דמו בחוקר חילק פירוש שהקטיר קטורת הסיב נרות הקריב דשם עתמיד ופר הטעלה ושבעה כבשים עם תמיד של שחר ושעיר המוקף עשה אחר עבודת היום קודם אילו ואיל העם הכי מילק שחילק המוספין של מוקש הפקודים שאין קריבין יחד והשתא ניחא אבל יש שהיו מפרשין דשפיר גרסינן והכילל אילו עם מוספי יום ולפי הענין בתמנה לקח שיעמו שהוה ולא ועשה אילו ואיל העם ושבעה כבשים תמימים דברי רבי אליעזר וחייבו הכלל אילו עם הז' כבשים ואיל העם שהם מוספי יום ואין נראה דוחלה מתניתין לא מיפרשינן בתמנה ה"ר אליע אדרבי אליעזר בברייתא ושוד שאין טעם זה מפורש בתמניתין אלא טעמא דרבי אליעזר ור' עקיבא דגמרא יח"כ כל כרחין הייט נמי רבי אליעזר דגמרא מלאה מפרש כה טעמא אחריתא: (ע"כ שיך לדף ע ע"ב): שנאמר ושעיר חטאת אחד מלבד הטאת הכפורים. ואי"ת היכי דרשם מיעיה הכי והא [אילטרך] דלא מיתמא שהוא שעיר העשה כפנים כתאחריון בסמוך לדברי אילטרך לומרה אל אחד דלא מיתמא שני אילים היו בת"כ ודמומים הפקודים וח"כ ה"נ) צריך מלבד מדכתיב ושעיר חטאת אחד י"ל דהא לא ה"ד כין שכל קרבנות אלמורין כמן ב) ודמומים הפקודים הן נעשין בחוץ על מזבח החיצון לא אחי לאיטעוי שהוא שעיר הפנימי אבל שני האילים הן נעשין בחוץ והילכך ל"ל ג) דאחד הוא [אלא נעשה]. מה"ר יוסף: (ע"כ שיך לע"ב)

דילמא מפסיק ליה בשעיר הנעשה בחוץ. ואפילו לרבי אליעזר דאמר שכל המוספין היו עם תמיד של כין הערבים אחר

עבודת היום יפסיקם בשעיר ד) הפנימי לבד ויעשהו קודם הוצאת כף ומחתה והוא הדין נמי אחד מן המוספין ושעיר דנקט משום דר"ע שאומר שהיה מקריבו קודם אילו ואיל העם. ה"ר יוסף: אמר קרא ויצא ועשה אבל עולתו וגו'. הו היא יציאה ראשונה של עבודת חוץ שיציאה שמוזכר שם כדי לשמוע שעיר הפנימי אין זו יציאה של עבודת חוץ כי הכל נוהג עבודת פנים: כלום אדם פושט אלא מה שלובש כו'. תימה דלעיל פרק אמר להם הממונה (דף לב.) איכא דרשים נמי ד' טבילות ר' קדושין כלום אדם פושט אלא מה שלובש אלא מקום פשיטה לגמרא כו' וי"ל דהכא דרש מדכתיב אשר לבש לגמרא דרש מרוקש. מ"ר. ועוד תימה לריב"א דהא אמרינן לעיל פרק הממונה (דף לד:) כאחר היה לבוש פיטמין כו' ובערב היה לבוש כו' א"כ לאו הייט לבש ככר כ"ל [דמ"מ] בגדי כד הן טולן אמ"ב דמקרא מפקינן לעיל שפטמין מהן: דהא תרי קראי כתיבי ואת אלו החטאת וגו' ואת פר החטאת וגו' ואת פר החטאת וגו'. תימה כלאו הכי מיקמי ליה דשריפת פר ושעיר כתובה היא אחר אילו ואיל העם ואיא היתה קודם כמו שמעינו לעיל י"ל כי משום הך קושיא אין צריך לחנים מפסוק זה ואילך אבל זה תלוי בפסוק זה דוחה לא אכל מועד ולא ועשה את עולתו דבדר הוצאת כף ומחתה ואילו ואיל העם לא נאמר בסדר מתרי טעמי מדא דאילו ואיל העם מקמי כף ומחתה ועוד דשריפת פר ושעיר היתה לפניהם אבל אילו ואיל העם אחר שלוחו של ושעיר תרי קראי כאמי נפשייהו. ה"ר יוסף: אף שורף דמעיקרא. ולכך מוקמינן ליה קודם אילו ואיל העם אחר שלוחו של שעיר מיד: זה מקום שווקים. שהיה מתפלל על עצמו שהיה ה) כעבד ונם על יפרחל כשיגלו שיעמלאו אדרב כל טוב

ד) נ"ל שהכל אחד מדכתיב כו'. ב) נ"ל כמומם. ג) נ"ל דאמר אל הוא מוצה. ד) נ"ל המוספין. ה) נ"ל עם ונד.

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones
Tél. FR : 01.80.91.62.91 - Tél. ISR : 077.466.03.32 - contact@torah-box.com